

Jan Tore Sanner - Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår referanse: 18/00283-3
Arkivkode: 0
Deres referanse: Audun Kvale
Dato: 05.03.2018

Anbefalinger fra KS til et integreringsløft

Regjeringen har gjennom Jeløya-plattformen varslet et integreringsløft. I plattformen er dette videre konkretisert i at regjeringen vil «reformere introduksjonsprogrammet med tydelige forventninger til gode resultater og mer arbeidsrettede tiltak». Vi viser også til at det skal legges fram en ny integreringsstrategi i løpet av året.

KS setter pris på det mangeårige, gode samarbeidet med regjeringsapparatet om integrering. Vi deler oppfatningen om at bedre integrering i arbeidslivet er avgjørende både for den enkelte og for bærekraften i velferdsordningene. God integrering er også god lokal samfunnsutvikling. Selv om den samlede måloppnåelsen i introduksjonsordningen, med rundt 60 % overgang til arbeid og utdanning gjennom flere år, er god sammenlignet med våre nærmeste naboland, er kommunene de første til å anerkjenne behovet for enda bedre resultater. Vi anerkjenner også at det er forskjeller i måloppnåelse mellom kommuner som ikke bare kan forklares av ulikheter i persongruppene som bosettes i de enkelte kommunene. Vi ser derfor positivt på tiltak som kan bidra til bedre måloppnåelse. Dette gjelder særlig for enkelte grupper av deltakere, som kvinner og personer med lite skolebakgrunn.

For å lykkes i større grad er det avgjørende at statlige myndigheter lytter til de erfaringene kommunene har samlet gjennom snart 15 år med aktiv implementering av introduksjonsordningen. Disse erfaringene må gjenspeiles i ny politikk på området. Den varslede integreringsstrategien må ta utgangspunkt i det utfordringsbildet som flyktingene og de som arbeider med integrering selv tegner, og strategier for løsninger må også bygge på erfaringer fra praksisfeltet. Samtidig ønsker KS å advare mot uønskede konsekvenser av tiltak som kan innskrenke kommunenes handlingsrom på feltet, eller tiltak som kan føre til en skjevfordeling av ressurser mellom kommunene i integreringsarbeidet.

For å oppnå bedre måloppnåelse anbefaler KS departementet å konsentrere innsatsen om følgende:

- 1. Økt satsing på at nyankomne gjennomfører utdanning minst på videregående nivå.** Det er bred enighet om behovet for formelle kvalifikasjoner for komme inn og stå i arbeidslivet over tid. Det er derfor svært viktig at det også satses på utdanning, og ikke kun rask overgang til arbeid for nyankomne innvandrere.
- 2. Utvikling og systematisk utprøving av nye metoder og pedagogikk i norskopplæringen.** Det er dokumentert at norskopplæringen gir for liten effekt for mange, samtidig som norskspråklig kompetanse er avgjørende for å komme i arbeid. Det er derfor behov for nytenkning og utprøving av nye metoder på dette feltet, noe KS kan støtte opp om.

3. Forsøk med standardiserte moduler som verktøy for differensiering av introduksjonsprogrammet.

Utvikling og bruk av moduler i introduksjonsprogrammet kan være til hjelp for kommuner som har utfordringer med å tilrettelegge et tilstrekkelig individuelt tilpasset program. KS er kjent med at IMDi har fått i oppdrag å utvikle slike moduler i 2018. KS er positiv til å bidra inn i et samarbeid om dette, hvis det vurderes hensiktsmessig.

4. Økt arbeidsretting av introduksjonsprogrammet. F.eks. ved utprøving av bransjepakker eller tilsvarende i samarbeid med arbeidsgivere, særlig rettet mot ufaglærte.

5. Utarbeidelse av en eller flere veiledere for kommunene med faglige anbefalinger på feltet. Dette kan eventuelt gjøres i samarbeid med KS.

6. Bidra til tettere samarbeid mellom kommune og Arbeids- og velferdsetaten om deltakere i introduksjonsprogrammet som trenger videre kvalifisering. For de av deltakerne som ikke kommer i arbeid gjennom et ordinært introduksjonsforløp er det svært viktig at videre kvalifiseringsbehov ivaretas av NAV. Det er både behov for at NAVs virkemiddelapparat i større grad tilpasses målgruppen, at NAV kommer tidligere inn med statlig tiltak for de av deltakerne som kan ha nytte av det, og at det lokale partnerskapet i større grad legger til rette for tette og sammenhengende kvalifiseringsløp for denne gruppen.

7. Forbedringer av nasjonalt introduksjonsregister. For å få et riktigere bilde av kommunenes måloppnåelse er det nødvendig med en forbedring av registreringssystemet (NIR).

KS er åpen for videre dialog og samarbeid med departementet om utvikling av de overnevnte tiltakene.

KS vil advare mot:

Belønning av kommunene basert på resultatmåling. KS advarer mot en eventuell omlegging til et resultatbasert system som legger opp til økonomisk belønning av antatt «flinke» kommuner, mens kommuner med svakere resultater straffes tilsvarende. Det foreligger ikke et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag for å kunne innføre en slik ordning på en forsvarlig måte. Forskning viser at det er mange veier til målet om arbeid, og at det er kvaliteten på tiltakene som er avgjørende. Dette er faktorer som ikke kan måles på en kvantitativ måte som grunnlag for fordeling av ressurser. Dagens måle- og registreringssystem er heller ikke egnet til å fange opp en rekke avgjørende faktorer knyttet til enkeltpersoners måloppnåelse. En slik omlegging vil derfor kunne gi en rekke uønskede negative konsekvenser.

Tiltak som begrenser kommunenes handlingsrom til å tilpasse tilbudet lokalt og utvikle nye tiltak. Den kvalitetsutviklingen og innovasjonen mange kommuner gjennom år har utøvd på dette feltet hadde ikke vært mulig uten et betydelig lokalt handlingsrom. Det er nettopp dette som har ført til at mange kommuner kan vise til gjennomgående sterk måloppnåelse i ordningen. Å innføre et mer detaljert regelverk som innskrenker handlingsrommet overfor hele sektoren, herunder også de kommunene som fra før har sterke resultater, vil derfor virke mot sin hensikt og hindre nødvendig nyskaping på feltet i framtiden.

Avslutningsvis ønsker KS å framheve to overordnede forhold av stor betydning:

- Nye tiltak kan gjerne prøves ut, men endringer i lov og forskrift må basere seg på erfaringer fra praksisfeltet. Nye tiltak må prøves ut på en systematisk måte og deretter evalueres, før de eventuelt gjøres obligatoriske. Innføring av nye krav og ordninger på sviktende kunnskapsgrunnlag kan få en rekke uheldige konsekvenser.

- Særskilt innsats må rettes mot kvinner og andre med lav måloppnåelse i introduksjonsprogrammet. Ordningen fungerer generelt godt for menn og for yngre deltakere med medbrakt kompetanse. For kvinner er det gjennomgående dårligere måloppnåelse. En vesentlig forbedring av den nasjonale måloppnåelsen er ikke mulig uten at det satses særlig på tiltak som retter seg mot kvinner og andre grupper av deltakere med generelt svakest overgang til arbeid og utdanning.

Jeg ser fram til et møte med statsråden i nær framtid for å drøfte de anbefalingene som her er skissert, samt hvordan KS kan bidra til at praksisfeltets erfaringer og kunnskap i størst mulig grad får prege arbeidet med integreringsstrategien.

Med hilsen

Gunn Marit Helgesen
styreleder

